

Voorjaarsnota 2017

Gemeente Leusden

Gemeente Leusden

Gemeente Leusden

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Resultaat voorjaarsnota	5
Domein Bestuur	6
Domein Leefomgeving	7
Domein Samenleving	10
Domein Ruimte	12
Overhead	13
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	14
Risico's, reserves en financiering	16

Resultaat voorjaarsnota**Resultaat Voorjaarsnota**

		2017	2018	2019	2020	2021
a.	Resultaat begroting 2017-2020	-204,0	7,0	60,0	174,0	174,0
	Dekking algemene reserve basisdeel	204,0				
		0,0	7,0	60,0	174,0	174,0
b.	Vastgestelde begrotingswijzigingen					
	- aanvullende kaders begroting 2017-2020	-273,0	-1,0	56,0	-53,0	-53,0
	- dekking algemene reserve basisdeel	273,0				
	- structurele gevolgen najaarsnota 2016	-42,1	-71,9	-24,4	-12,1	-12,1
	- dekking algemene reserve basisdeel	42,1				
	- overige begrotingswijzigingen 2017	-35,3	-30,1	-23,5	-24,0	-22,7
		-35,3	-103,0	8,1	-89,1	-87,8
c.	Startpositie voor Voorjaarsnota 2017	-35,3	-96,0	68,1	84,9	86,2
	Domein Bestuur	-49,3	-31,3	-38,3	-30,3	-20,3
	Domein Leefomgeving	-110,1	-27,8	-117,5	-95,7	-131,3
	Domein Samenleving	-67,4	-69,0	-75,3	-45,3	-36,3
	Domein Ruimte	-30,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Overhead	-25,0	-25,0	-25,0	-25,0	-25,0
	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	96,5	104,6	551,7	548,5	305,0
d.	Resultaat Voorjaarsnota 2017	-185,3	-48,5	295,6	352,2	92,1
e.	Actuele begrotingspositie	-220,6	-144,5	363,7	437,1	178,3
f.	Dekkingsvoorstel					
	- dekking algemene reserve basisdeel	220,6	144,5	0,0	0,0	0,0
g.	Actuele begrotingspositie 2017-2021	0,0	0,0	363,7	437,1	178,3

De startpositie voor 2017 (a.) ging uit van een tekort van € 204.000 welke wordt gedekt uit de algemene reserve basisdeel. Bij b. zijn de vastgestelde begrotingswijzigingen opgenomen, waarvan de aanvullende kaders en de structurele gevolgen Najaarsnota 2016 voor de jaarschijf 2017 reeds zijn gedekt uit de algemene reserve basisdeel. De overige begrotingswijzigingen zorgen voor een verslechtering van het resultaat met € 35.300 in 2017 tot aflopend € 22.700 in 2021. Besluiten die hieronder vallen zijn onder meer het Informatieplan. De startpositie voor de Voorjaarsnota (c.) is hierdoor in 2017 en 2018 negatief, maar vanaf 2019 weer positief.

Na verwerking van de ontwikkelingen op de programma's (opgenomen onder d.) blijft er in Leusden sprake van een begrotingsoverschot in meerjarenperspectief (e.). Voor de jaren 2017 en 2018 zien we wel een verslechtering. Het verwacht tekort wordt gedekt uit de algemene reserve basisdeel.

Voorstel en dekking

Wij stellen de raad voor kennis te nemen van de ontwikkelingen in de uitvoering en in te stemmen met de Voorjaarsnota 2017, hetgeen inhoudt dat de raad instemt met de volgende voorstellen:

- 1) Het voorlopige negatieve begrotingsresultaat van de Voorjaarsnota 2017 van € 220.600 te onttrekken aan de algemene reserve, basisdeel;
- 2) Het vaststellen van de volgende begrotingswijzigingen:
 - Begrotingswijziging nr. 1006
 - Alsmede begrotingswijzigingen: 1004, 1005, 1009, 1010, 1013, 1016;
- 3) Het beschikbaar stellen van de volgende kapitaalkredieten:
 - € 4.396.500 voor actualisatie groot onderhoud
 - € 728.200 voor financiering brandweerkazerne Achterveld
 - € 190.000 voor verbouwing pand Hoefijzer
 - € 79.400 voor sloop pand Zonnedauwhof
 - € 262.700 voor vervanging ondergrondse containers
 - € 87.000 voor aanschaf extra zonnepanelen nieuwbouw Huis van Leusden
 - € 250.000 voor voorbereidingskrediet Hart van Leusden

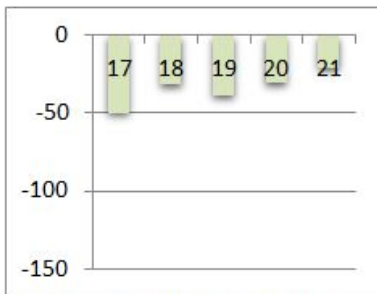

Domein Bestuur

Belangrijkste mutaties uitvoering begroting 2017 -2021

(x € 1.000)	2017
Begroting 2017-2020	-3.940
Vastgestelde wijzigingen	-54
	-3.994
Mutatie Voorjaarsnota	-49
Saldo na Voorjaarsnota	-4.044

Tabel budgetautorisatie 2017

Grafiek mutaties Voorjaarsnota

Het resultaat binnen het Domein Bestuur laat een structurele toename in de kosten zien. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door verhoging van de gemeentelijke bijdrage aan de Veiligheidsregio Utrecht (VRU). Dekking komt uit algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien (stelpost loon- en prijsstijgingen).

Voor alle mutatie uitvoering begroting 2017 - 2021 verwijzen wij naar het overzicht onder 'Meer'.

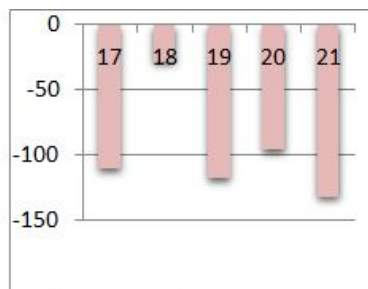

Domein Leefomgeving

Belangrijkste mutaties uitvoering begroting 2017 - 2021

(x € 1.000)	2017
Begroting 2017-2020	-6.246
Vastgestelde wijzigingen	-223
	-6.469
Mutatie Voorjaarsnota	-110
Saldo na Voorjaarsnota	-6.579

Tabel budgetautorisatie 2017

Grafiek mutaties Voorjaarsnota

De lasten toename binnen het Domein Leefomgeving wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat onderhoudsbudgetten in de meerjarenbegroting worden verhoogd naar aanleiding van de bijgestelde woningbouwprognose. Een tweede structurele ontwikkeling is het in de begroting structureel afboeken van de openstaande bezuinigingstaakstelling accommodatiebeleid. Een derde mutatie van structurele aard komt voort uit een besparing op financieringslasten van de brandweerkazerne in Achterveld. In meerjarenperspectief neemt het begrotingsbeslag op dit domein per saldo toe met ca. € 130.000 per jaar.

1. Bezuinigingstaakstelling accommodatiebeleid

De vanuit de kerntakendiscussie nog openstaande taakstelling voor het accommodatiebeleid bedraagt voor 2017 nog € 67.400 structureel. Wij verwachten dat hiervan uiteindelijk nog een bedrag van € 35.500 kan worden gerealiseerd vanuit te behalen rendement op duurzaamheidsinvesteringen binnen het gemeentelijk vastgoed. Bij het zwembad ligt daarvoor al een concreet plan en bij de andere accommodaties zal hierna nog verder onderzoek worden verricht. Voornaamste oorzaak voor het niet volledig behalen van de taakstelling is het niet doorgaan van de inrichting van een vastgoedorganisatie waarbij zou kunnen worden bespaard op de formatie- en beheerskosten van het groot onderhoud. Er is onderzocht of er alternatieve besparingen konden worden gevonden binnen de vastgoedportefeuille maar dat is niet gelukt. Voorgesteld wordt het ontstane besparingsverlies van € 31.900 in de meerjarenbegroting te verwerken.

2. Actualisatie groot onderhoud: jaarschijf 2017

Eind 2016 zijn de groot onderhoudsramingen geactualiseerd. De gemeentelijke onderhoudsvoorzieningen zijn naar de inzichten van 2016 op voldoende niveau om de komende 12 jaar het voorziene groot onderhoud uit te kunnen voeren. Wel vindt een verschuiving van uitgaven tussen de verschillende jaren plaats. Voorgesteld wordt de begroting 2017 bij te stellen voor wat betreft de in dit lopende jaar voorziene uitgaven. Dit betreft een verhoging van de groot onderhoudsuitgaven met € 4.194.000. De uitgaven worden onttrokken aan de daartoe bedoelde

onderhoudsvoorzieningen en leiden niet tot een budgettair resultaat. De groot onderhoudsuitgaven 2018 en verder worden verwerkt in de begroting 2018 en daarmee door de gemeenteraad geautoriseerd. Wij stellen u voor de volgende onderhoudsbudgetten bij te stellen in de begroting 2017.

Wegen	€	1.429.000
Kunstwerken	€	354.000
Verkeersregelinstallaties	€	77.000
Water	€	- 13.000
Groen	€	- 26.000
Speelvoorzieningen	€	- 18.000

Buitensportaccommodaties	€	- 159.000
Gebouwen	€	556.000
Zwembad	€	1.994.000
Totale bijstelling jaarschrijf 2017	€	4.194.000

Hierop aanvullend wordt de renovatie van zwembad de Octopus voor een deel gedekt vanuit in 2016 gepland groot onderhoud. Het betreft hier een budget van € 202.700. Tezamen met het voor 2017 in de primitieve begroting geraamde budget ad € 501.300 wordt voor een bedrag ad € 2.698.000 uit de voorzieningen gedekt voor onderhoud aan het zwembad.

3. Financiering brandweerkazerne Achterveld

Het college is per eind 2016 een financieringsovereenkomst aangegaan met de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) waarmee de gemeente de VRU de financiële middelen verstrekt een deel van haar relatief dure lening-portefeuille af te lossen. De VRU berekende de financieringslasten één op één door aan de gemeente Leusden. Aangezien deze doorrekening nu niet meer plaats vindt en de gemeente zelf slechts beperkte rentederving ondervindt door de geldelijke bijdrage aan de VRU kan er door de gemeente structureel op financieringslasten worden bespaard. Dit structurele voordeel bedraagt circa € 20.000 per jaar. Boeterente en bijkomende incidentele advieskosten worden hierbij in minder dan drie jaar terugverdiend. Wij stellen u voor een krediet ter hoogte van € 728.200 beschikbaar te stellen voor de herfinanciering van de kazerne in Achterveld. Hierop aanvullend heeft de VRU de gemeente de mogelijkheid geboden de kazerne in Achterveld terug in eigendom te nemen. Hierover wordt u een separaat raadsvoorstel voorgelegd.

4. Verbouwing pand Hoefijzer 18

Het college heeft besloten de raad voor te stellen een krediet van € 190.000 beschikbaar te stellen voor de verbouwing van het pand Hoefijzer 18 - voormalig basisschool Kinderland - tot een participatie broedplaats. De kapitaallasten en de overige exploitatielasten bedragen € 48.500 en worden gedekt door de te genereren opbrengst uit verhuur van de accommodatie. Wij stellen u voor een krediet ter beschikking te stellen van € 190.000.

5. Sloop pand voormalig basisschool de Klimrakker

Ter voorkoming van vandalisme en verpaupering en vooruitlopend op de verdere herontwikkeling van het terrein is voormalig basisschool de Klimrakker gesloopt. Wij stellen u voor een krediet ter beschikking te stellen van € 79.400. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de boekwaarde van het pand en de grond. Zodra er een grondexploitatie voor de herontwikkeling van het gebied wordt geopend, wordt het krediet opgenomen in de nieuw te openen grondexploitatie.

6. Vervanging ondergrondse containers

In het kader van de implementatie van het nieuwe inzamelen wordt een aantal ondergrondse containers rond de Hamershof vervangen. Voor de vervanging van de bestaande voorzieningen is een krediet benodigd van € 242.700. Nog niet alle containers zijn volledig afgeschreven. Dit leidt tot een incidenteel verlies aan boekwaarde van € 30.000. Dekking van deze incidentele last kan plaatsvinden vanuit de algemene reserve, flexibel deel. Daarnaast wordt voorgesteld om een krediet in te stellen voor vervanging van ondergrondse containers bij de Biezenkamp. Hiervoor is een investering benodigd van € 20.000. Het totaal benodigde vervangingskrediet voor het jaar 2017 komt daarmee op een bedrag van € 262.700. De afschrijvingslasten van de vervangingsinvesteringen worden betrokken bij het bepalen van de afvalstoffenheffing.

7. Aanschaf extra zonnepanelen nieuwbouw Huis van Leusden

Op het nieuwe Huis van Leusden worden extra zonnepanelen geplaatst ten einde een zo hoog mogelijk mate van energie-gebruiksneutraliteit te bereiken. Wij stellen u voor hiertoe een krediet beschikbaar te stellen van € 87.000. Bijkomende exploitatielasten kunnen naar huidige inzichten door de gemeente worden terugverdiend middels energiebesparing en inzet van subsidiegelden.

8. Aanleg verkeersdrempels Moorsterweg

Voor de aanleg van verkeersdrempels op de Moorsterweg is € 20.000 benodigd. Dekking hiervoor is aanwezig binnen de reserve bovenwijkse voorzieningen. Wij stellen u voor een krediet in te stellen van € 20.000. Dekking van de afschrijvingslasten voortkomend uit dit krediet vindt plaats via de reserve dekking kapitaallasten met maatschappelijk nut. Deze reserve wordt gevoed door € 20.000 vanuit de reserve bovenwijkse voorzieningen over te hevelen naar de reserve dekking kapitaallasten met maatschappelijk nut.

Gemeente Leusden

Voor alle mutaties uitvoering begroting 2017 - 2021 verwijzen wij naar het overzicht onder 'Meer'.

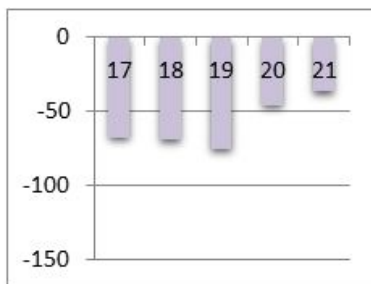

Domein Samenleving

Belangrijkste mutaties uitvoering begroting 2017 - 2021

(x € 1.000)	2017
Begroting 2017-2020	-8.546
Vastgestelde wijzigingen	306
	-8.240
Mutatie Voorjaarsnota	-67
Saldo na Voorjaarsnota	-8.307

Tabel budgetautorisatie 2017

Grafiek mutaties Voorjaarsnota

De stijgende kosten binnen het Domein Samenleving komen voor € 56.000 als voordeel terug op de andere programma's. Het structureel nadelig saldo wordt veroorzaakt door de stijgende bijdrage zorgadministratie Amersfoort (€ 11.000) en de hogere bijdrage aan het RWA.

1. Beleidskader Sociaal Domein

Eind 2016 is het beleidskader Sociaal Domein voor de jaren 2017-2018 vastgesteld. Vanuit zowel de transitie als de transformatie zijn er nog ontwikkelperspectieven. Samen met de inwoners is een visie opgesteld waarbij aandachtspunten voor een toekomstbestendig Soc. Domein zijn verkend. De daarbij geformuleerde doelstellingen kunnen binnen de huidige financiële kaders van de begroting worden gerealiseerd doordat de structurele onderbesteding op een aantal budgetten aangewend is om nieuwe initiatieven en beleidsintensivering van het beleidskader te kunnen realiseren (ontwikkelen lokale dagbesteding, kwaliteitsslag Sociaal Team/toegankelijkheid zorg). De incidentele kosten vanuit het beleidskader betreffen de formatie die wordt aangetrokken op basis van het rapport Twijnstra en Gudde.

2. Uitvoeringskosten Zorgadministratie Amersfoort

De gemeente Amersfoort die de zorgadministratie van het Sociaal Domein voor ons uitvoert, heeft aangegeven tegen capaciteitsproblemen aan te lopen. De in 2016 incidenteel verhoogde bijdrage voor wegwerken van achterstanden blijkt bij nader inzien van structurele aard te zijn. Aan de andere kant geeft een onderzoek van Significant aan dat er op termijn binnen 2 jaar een besparingspotentieel is te realiseren. Voorgesteld wordt de bijdrage, op basis van de concept DVO 2017, structureel te verhogen met € 11.000 en voor de jaren 2017 en 2018 een stelpost op te nemen van € 84.300, die kan worden gedekt vanuit de reserve Sociaal Domein.

3. Larikslaan 2

De subsidieaanvraag 2017 voor Larikslaan2 is deels gehonoreerd en vastgesteld op € 2.521.600. Het subsidie is ten opzichte van 2016 verder verhoogd doordat vanuit de zorgleveranciers gedetacheerd personeel in dienst zijn genomen en door het doorvoeren van een kwaliteitsslag waarvoor een incidenteel subsidie van € 112.000 vanuit de reserve Sociaal Domein beschikbaar is gesteld. Het betreft hier een kwaliteitsmedewerker, een medewerker Dementie D en een bijdrage voor het verbeteren van het weerstandsvermogen van Larikslaan2.

Ontwikkelingen Sociaal Domein

Na vaststelling van het beleidskader is een aantal ontwikkelingen waarneembaar. Zo is er in 2017 met name binnen de begroting jeugdzorg, onderdeel ambulante GGZ jeugdzorg, een sterke stijging van de zorgkosten te zien. Ook de onlangs bekend geworden zorgkosten 2016 laten een sterke stijging zien: de werkelijke zorgkosten 2016 bedragen circa € 5 miljoen, terwijl het in onze begroting beschikbare budget voor 2017 € 4 miljoen bedraagt. Door de verdere verlaging van de rijksmiddelen voorzien wij vanaf 2017 een sterke kentering in het beeld van onderbestedingen zoals die in 2015 en 2016 hebben plaatsgevonden. Dit betekent dat een strakkere sturing op de budgetten noodzakelijk is om een ombuiging naar het beschikbare budget te kunnen realiseren. Wij zullen een analyse opstellen en een plan van aanpak maken om te komen tot een sturing op de zorgkosten. Doel daarbij is om de kosten, zonder kwaliteitsverlies en gefaseerd, om te buigen en het verstrekken niveau binnen de budgettaire kaders van het Sociaal Domein te krijgen.

Wij verwachten dat deze ombuiging niet binnen 1 jaar kan worden gerealiseerd. Gelet op de huidige omvang van de reserve Sociaal Domein van € 1 miljoen (geactualiseerde stand Voorjaarsnota 2017) stellen wij voor om eventuele onderbestedingen binnen het Sociaal Domein op andere terreinen maximaal beschikbaar te houden voor het opvangen van mogelijke tekorten op de zorgbudgetten. Overigens heeft de VNG er bij het Rijk op aangedrongen om maatregelen te nemen tegen de tekorten binnen het Sociaal Domein die nu bij veel gemeenten gaan ontstaan. Eén van die maatregelen is het zorgen voor een zogeheten verlichtingsbudget waar gemeenten met financiële tekorten in het sociaal domein een beroep op kunnen doen. Het verlichtingsbudget zou de komende vier jaar beschikbaar moeten komen. Onder voorwaarden zouden gemeenten met grote tekorten er een beroep op moeten kunnen doen. Daarnaast pleit de VNG voor een herijking van de verdeelmodellen die

Gemeente Leusden

worden gehanteerd voor het Sociaal Domein.

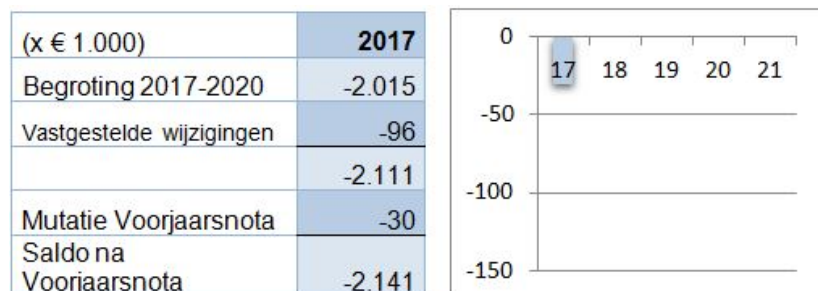
Wij zullen de ontwikkelingen blijven monitoren en eventuele bijstelling van de budgetten verwerken in de Najaarsnota 2017.

Voor alle mutaties uitvoering begroting 2017 - 2021 verwijzen wij naar het overzicht onder 'Meer'.

Domein Ruimte

Belangrijste mutaties uitvoering begroting 2017 - 2021

Tabel budgetautorisatie 2017

Grafiek mutaties Voorjaarsnota

Het domein Ruimte kent geen structurele mutaties.

1. Aanvraag voorbereidingskrediet Hart van Leusden

Voor het project Hart van Leusden is een investeringsvoorstel 1e fase in voorbereiding. De gehele investering bevat de kosten voor de herinrichting van het openbare gebied, het realiseren van een gewijzigde verkeersontsluiting, aansluiting van het project Huis van Leusden op de omgeving en bijkomende kosten (zoals projectleiding, communicatie, onderzoeken etc.) voor een periode van 2017 tot ca. 2020. Het voorstel zal in de raadsvergadering van 21 september 2017 ter besluitvorming worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Ter voorbereiding van dit investeringsvoorstel, die ziet op de totale looptijd van het project, dienen kosten te worden gemaakt voor o.a. advisering, uitvoeren van onderzoeken, ontwerp van het openbare gebied en de verkeersontsluiting en voor projectleiding. Voorgesteld wordt een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen ter hoogte van € 250.000. Het voorbereidingskrediet is nodig voor de te maken kosten in de periode 1 januari 2017 tot 30 september 2017 en maakt straks deel uit van de totale in de kredietaanvraag te onderbouwen kosten voor het project Hart van Leusden inclusief een bijbehorend dekkingsplan.

2. Bijdrage in restauratie glas in lood St. Jozef kerk te Achterveld

Het college heeft besloten positief te reageren op het verzoek van het kerkbestuur van de St. Jozef te Achterveld om incidenteel € 30.000 bij te dragen in de restauratie van gebrand geschilderd glas-in-lood ramen. Wij stellen u voor dit budget middels de voorjaarsnota te verwerken in de gemeentelijke begroting.

Impuls aan de Sociale Woningbouw

Vorig jaar heeft de raad een motie aangenomen waarin de raad het college oproept om een extra impuls te geven aan sociale nieuwbouw in Leusden. Wij hebben u laten weten dat wij bij Voorjaarsnota een aanpak zouden presenteren. De afgelopen periode hebben wij vooral energie gestoken in de regionale ruimtelijke visie en de brede maatschappelijke discussie. Daarbij waren wij in afwachting van een rapport: "2 jaar woningnet Eemvallei" waarin cijfers over regionale woonruimteverdeling zijn gepresenteerd. Deze rapportage is recent ontvangen. De gemeenteraad wordt hierover binnenkort geïnformeerd. In samenspraak met WSL en andere belanghebbenden werken wij op dit moment aan een voorstel om te komen tot een creatieve en alternatieve aanpak waarmee willen bereiken dat er meer betaalbare woonruimte beschikbaar komt voor de doelgroep. Het gezamenlijke resultaat presteren wij in de najaar

Voor alle mutaties uitvoering begroting 2017 - 2021 verwijzen wij naar het overzicht onder 'Meer'.

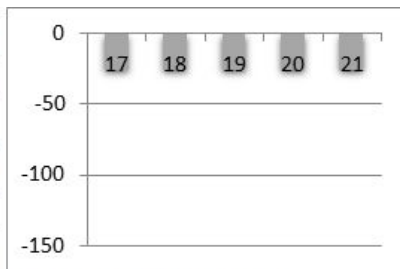

Overhead

Belangrijkste mutaties uitvoering begroting 2017-2021

(x € 1.000)	2017
Begroting 2017-2020	-6.395
Begrotingswijzigingen	-684
	-7.079
Mutatie Voorjaarsnota	-25
Saldo na Voorjaarsnota	-7.104

Tabel budgetautorisatie 2017

Grafiek mutaties Voorjaarsnota

De Overhead laat een structureel negatief resultaat zien van € 25.000. Dit wordt veroorzaakt door inkomstenderving van detachering aan Scherpenzeel.

Knelpunten in de formatie

We zien voor het jaar 2017 een aantal knelpunten in de personele capaciteit binnen de diverse taakvelden voor de voortgang en uitvoering van noodzakelijke en geprioriteerde werkzaamheden. Deze knelpunten hebben te maken met uitval door ziekte en piekbelasting.

- Om de noodzakelijke en geprioriteerde werkzaamheden te realiseren hebben we meer (incidentele) formatie nodig. Op een aantal onderdelen hebben we ruimte binnen de formatie, maar op projecten, sporttaken, communicatie en financiën is extra capaciteit nodig, benodigd bedrag € 181.000.

- Het Centraal Knelpunten Budget wordt gebruikt ter dekking van de kosten samenhangend met uitval door ziekte. Gelet op het verloop in het 1e kwartaal, voorzien we dat het budget niet toereikend zal zijn voor 2017, benodigd bedrag € 50.000.

- Door langdurig uitval door ziekte van de informatie- en beveiligingsmanager is vervangende inzet noodzakelijk, benodigd bedrag € 18.000.

Voor alle mutaties uitvoering begroting 2017 - 2021 verwijzen wij naar het overzicht onder 'Meer'

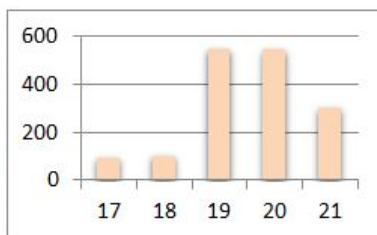

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Belangrijkste mutaties uitvoering begroting 2017-2021

(x € 1.000)	2017
Begroting 2017-2020	27.142
Begrotingswijzigingen	716
	27.858
Mutatie Voorjaarsnota	97
Saldo na Voorjaarsnota	27.954

Tabel budgetautorisatie 2017

Grafiek mutaties Voorjaarsnota

1. Algemene uitkering

De Algemene Uitkering gemeentefonds is geactualiseerd op basis van de decembercirculaire 2016 en de ontwikkeling van de verdeelmaatstaven. De belangrijkste bijstellingen in de verdeelmaatstaven zijn de woning gerelateerde- en sociale maatstaven. We zien ten opzichte van de vorige woningbouwprognose een sterke stijging. Met name in 2018 zien we een toename (tellen mee vanaf de jaarschijf 2019) met de oplevering van 472 woningen. Structureel is er ook sprake van een toename van het aantal woningen omdat een aantal plannen nog niet in de vorige prognose was meegerekend. De toename van het aantal levert ook een hogere OZB-opbrengst op. Daartegenover staat een toename van de onderhoudskosten infrastructuur (zie domein Leefomgeving ad 14).

2. Monitor bezuinigingen / stelposten

In de begroting 2017 is voor € 0,3 miljoen in 2017 oplopend naar € 0,5 miljoen in 2020 aan nog te verwerken bezuinigingsmaatregelen opgenomen.

- De taakstelling uitvoeringsinstellingen Welzijn Leusden, Larikslaan en Jeugd en Jongerenwerk ad € 110.000 is structureel verwerkt in het subsidie van Larikslaan2.
- De taakstelling onderwijs ad € 26.000 zal in de begroting 2018 worden gerealiseerd.
- De laatste tranche verhoging OZB met € 160.000 is opgenomen als belastingmaatregel in de Kaderbrief 2018.
- '0.3 Innovatief bezuinigen/Het beste idee van Leusden' wordt als structureel besparingsverlies van € 25.000 opgenomen (raadsbesluit 277438);
- De taakstelling 'WMO personeelsformatie MO' ad. € 64.000 is gerealiseerd;
- De restant taakstelling (binnen)sportaccommodaties ad € 79.000 wordt voor € 31.900 als besparingsverlies afgeboekt (zie domein leefomgeving).
- De taakstelling college ad € 30.000 wordt betrokken bij het coalitieakkoord dat na de verkiezingen 2018 wordt gesloten.

Toevoegen jaarschijf 2021

Bij de Voorjaarsnota wordt de nieuwe jaarschijf voor de komende meerjarenbegroting 2018-2021 toegevoegd. Hierbij wordt op basis van bestaand beleid een aantal ramingen geëxtrapoleerd.

Toevoegen jaarschijf 2021:

Jaarlijkse verhoging IBOR-voorziening	€	90.000
Indexering IBOR-voorziening	€	30.000
Jaarlijkse verhoging (structureel) nieuw beleid	€	50.000
1% buffer incidentele loonsomstijging	€	100.000
Raming nominale loon- en prijsstijging	€	325.000
Totaal	€	595.000

Gemeente Leusden

Tegenover deze hogere kosten staat ook een hogere algemene uitkering. Het accres voor 2021 bedraagt € 247.000 en is derhalve niet toereikend voor de hogere kosten.

Voor alle mutaties uitvoering begroting 2017 - 2021 verwijzen wij naar het overzicht onder 'Meer'.

Risico's, reserves en financiering

Risico's

De gemeentelijke risico's worden tweemaal per jaar op gestructureerde wijze in beeld gebracht en op de mogelijke consequenties beoordeeld. De eerste monitor bieden wij u aan bij deze Voorjaarsnota (zie de bijlage onder 'Meer'). Het risicobeeld van de gemeente neemt iets toe. De ingeschatte risico's in monitor 2016-2 bedroegen € 3,56 miljoen. Wij schatten deze nu in op € 3,89 miljoen. Belangrijkste risicostijging betreft het gemeentefonds. Het accres is sowieso een onzekere factor omdat we meebewegen met de rijksuitgaven. De onzekerheid is op dit moment groter omdat er een nieuw Regeerakkoord moet worden afgesloten. Op het moment van opstellen van deze Voorjaarsnota is daar nog geen zicht op. Wel is bekend dat een aantal partijen in hun verkiezingsprogramma een korting van € 1,2 miljard hebben ingeboekt op het gemeentefonds. Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar paragraaf 4 van de Kaderbrief 2018.

De kosten op het gebied van de jeugdzorg zijn in 2016 flink toegenomen. Wij verwachten dat deze kostenstijging ook voor 2017 zal leiden tot een budgetoverschrijding ten opzichte van het vastgestelde inkoopkader. Oorzaak van deze overschrijding zit hem vooral in het perceel ambulante jeugdzorg. In principe past deze ontwikkeling binnen de transformatiegedachte waarbij er meer gebruik zal worden gemaakt van goedkopere voorliggende jeugdzorg en minder van duurdere specialistische jeugdzorg, maar in de praktijk nemen de kosten van de duurdere jeugdzorg nog niet echt veel af. Daarmee ontstaat er dus een grotere druk op het beschikbare budget. Wij zullen de overschrijding 2016 verder analyseren. Aan de hand van deze uitkomsten zullen we onderzoeken hoe we meer kunnen sturen op de kosten met als doel om op termijn weer binnen het budgettaire kader te kunnen vangen. De reserve Sociaal Domein is beschikbaar om incidentele overschrijdingen op de zorgkosten op te vangen.

Reserves

In de Voor- en Najaarsnota informeren wij de raad over de stand van de algemene reserve basisdeel en flexibel deel. De algemene reserve; basisdeel geeft het weerstandsvermogen van de gemeente weer. De algemene reserve; flexibel deel is de vrij besteedbare ruimte. Daarnaast hebben wij de stand van de reserve Sociaal Domein weergegeven. Deze reserve is ingesteld om de risico's in de uitvoering van de drie decentralisaties op te kunnen vangen. Gelet op het feit dat genomen besluiten soms een meerjarig karakter hebben geven wij het verloop van deze reserve voor de komende vier jaar weer.

Stand Algemene reserve; basisdeel

Stand 1-1-2017 (jaarrekening 2016)	€	4.392.500
Substitutiebesluit	€	- 42.500
Realiseren nieuwe website	€	- 4.900
Begroting 2017	€	- 204.000
Aanvullende kaders Begroting 2017	€	- 273.000
Structurele gevolgen Najaarsnota 2016	€	- 42.100
Resultaat jaarrekening 2016	€	429.000

	€	4.255.000
Besluiten Voorjaarsnota		
- dekking tekort 2017	€	-220.600
- dekking tekort 2018	€	-144.500
	€	3.889.900

De ratio voor het weerstandsvermogen wordt als volgt berekend

Beschikbaar weerstandsvermogen; € 3.889.900 (1)

0,76

Benodigd weerstandsvermogen; € 5.093.000 (2)

Het benodigde weerstandsvermogen (2) is genormeerd op 10% van de omzet van de algemene dienst. In de Nota risicomanagement en weerstandsvermogen heeft de raad de bandbreedte voor de ratio vastgesteld op 0,8-1,2. De ratio ligt met 0,76 onder de bandbreedte. In voornoemde nota is vastgelegd dat indien de ratio beneden of boven deze aangegeven grenzen komt een 'overgangperiode' wordt aangehouden van maximaal één jaar alvorens over te gaan om maatregelen te treffen de ratio weer binnen de grenzen te krijgen. Deze overgangperiode is ingesteld omdat de berekening van het benodigde weerstandsvermogen een momentopname is. Met betrekking tot het algemene weerstandsvermogen van de gemeente vermelden we nog dat de ratio van het grondbedrijf met 1,36 boven de norm ligt en ook de reserve sociaal domein met een omvang van € 1,7 miljoen ruim boven de norm van € 0,8 miljoen. Hiermee is het weerstandsvermogen van de gemeente robuust.

Stand Reserve flexibel deel

Stand 1-1-2017 (jaarrekening 2016)	€	1.099.100
Herziening welstandsbeleid	€	- 25.000
Realiseren faciliteiten bedrijvigheid	€	- 15.000
Uitvoering CUP	€	- 10.000

Gemeente Leusden

Ondersteuning griffie	€	- 14.500
Ontwikkeling zaaksysteem	€	- 12.000
Het beste idee van Leusden	€	- 64.700
Extra ruimte nieuw beleid	€	- 286.000
		671.900
Ruimte nieuw beleid 2018 1)		-80.000
Besluiten 2017:		
- Ondergrondse containers Hamershof	€	-30.000
- i-plan	€	-131.000
- Milieustraat	€	-74.200
- Knelpunten formatie	€	-249.000
	€	107.700

1) Als gevolg van het nieuwe rentebeleid vindt geen toevoeging van bespaarde rente aan de post onvoorziene uitgaven meer plaats. Deze budgettaire ruimte werd jaarlijks gebruikt om de incidentele ruimte voor nieuw beleid uit te dekken. Deze jaarlijkse ruimte van € 80.000 moet nu uit flex worden gedekt.

Stand reserve Sociaal Domein		2017	2018	2019
Stand 1-1-2017 (jaarrekening 2016)	€	2.008.000	2.064.800	1.840.500
Voordeel jaarrekening 2016 Sociaal Domein	€	711.000		
Ottrekking budget Huishoudelijke toeslag	€	- 64.000	- 64.000	
Samenlevingsontwikkelaar	€	- 25.000		

Doorschuiven geraamde onttrekkingen 2016 naar 2017	€	- 54.000	- 5.000	
Nieuw beleid 2017	€	- 181.000		
Besluiten voorjaarsnota 2017				
1. beleidskaders Soc.Domein; regievoering SD (T&G)	€	-69.000	-69.000	-52.000
2. Uitvoeringskosten Zorgadministratie Amersfoort	€	-83.300	-83.300	
3. Subsidie Larikslaan 2	€	-112.000		
4. Opzetten digitaal platform Sociaal Domein	€	-19.000		
9. Innovatie Huishoudelijke hulp	€	-19.400		
10. Participatie/activiteiten - app sociaal domein	€	-27.500		
11. Bijdrage RWA	€		-3.000	
	€	2.064.800	1.840.500	1.788.500

Instelling reserve dekking kapitaallasten investeringen maatschappelijk nut

Tot en met 2016 liet het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) gemeenten de vrijheid om investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut al dan niet te activeren en daarbij versneld af te schrijven. Met het oog op een betere vergelijkbaarheid van de kosten, wordt in het nieuwe BBV de systematiek van activering en afschrijving voor alle investeringen gelijk getrokken: investeringen met een maatschappelijk nut dienen, evenals investeringen met een economisch nut, te worden geactiveerd en over de verwachte levensduur te worden afgeschreven.

De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode is van toepassing op nieuwe investeringen die met ingang van 2017 worden gedaan. Door een reserve "Dekking kapitaallasten investeringen met maatschappelijk nut" in te stellen kunnen afschrijvingslasten worden gedekt vanuit de middelen die in deze reserve worden ondergebracht. Op deze manier bestaat de mogelijkheid om kapitaallasten voortkomend uit investeringen met maatschappelijk nut neutraal in de gemeentelijke begroting op te nemen. Wij stellen u voor om de reserve "dekking kapitaallasten investeringen met maatschappelijk nut" in te stellen. In bijlage B (zie onder 'Meer') is het format bijgevoegd waarmee de reserve wordt ingesteld.

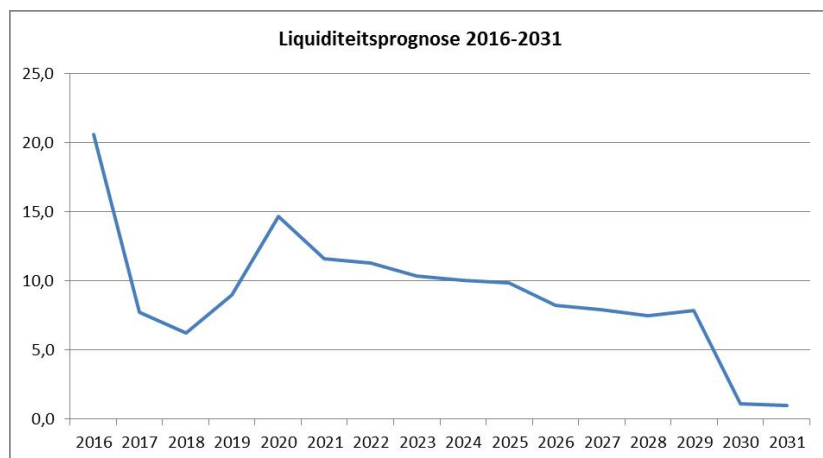
Financiering

In het vernieuwde rentebeleid is vastgelegd dat periodiek moet worden gerapporteerd over de liquiditeitsprognose. Dit doen we in de Voor- en Najaarsnota. Dit jaar hebben we in de Kaderbrief 2018 ook de liquiditeitsprognose opgenomen. Dit in verband met de daaraan gekoppelde kaderstelling voor de begroting 2018. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen we daarom naar de Kaderbrief 2018. We volstaan hier met de hoofdlijn. Leusden is een beleggende gemeente. Het liquiditeitsoverschot per 1 januari 2017 bedraagt € 20,6 miljoen. De komende jaren wordt een aantal grote investeringen gedaan waaronder Hart van Leusden, realisering

Gemeente Leusden

van twee Integrale Kindcentra's en de renovatie van zwembad Octopus. Door deze investeringen slaat het liquiditeitsoverschot om naar een liquiditeitsstekort van € 7,6 miljoen. Dit maakt het noodzakelijk om voor een aantal investeringen externe financiering aan te trekken. De investeringen Hart van Leusden, IKC Berkelwijk en IKC Groenhouten voldoen aan de criteria voor externe financiering. Indien we rekeninghouden met deze externe financiering is de liquiditeitsprognose als volgt:

Gemeente Leusden